

ECIA

Europeisk norm for interiørarkitektutdanning 2007

INNHOLD

- 1. Introduksjon**
- 2. Interiørarkitektur - definisjon**
- 3. Utdanningsmål/oversikt over utdanningsløp**
- 4. Kunnskap, teori og ferdighet**
- 5. Struktur i utdanningen**

TILLEGG

- A Utvidet innhold i utdanningen**
- B ECIA generell informasjon**
- C Referanser og litteratur**

1. Introduksjon

Den første versjonen av dette dokumentet ble undertegnet av ECIA's medlemsorganisasjoner og publisert i 2000. Dokumentet ble kalt "European Charter of Interior Architecture Education", og hensikten med dette var å være et referansedokument for interiørarkitektprofesjonen og for utdanningsinstitusjonene ved utforming av mål og innhold i utdanning av interiørarkitekter.

I 2004 ble medlemsorganisasjonene enige om å innføre felles standard for opptak av interiørarkitekter til medlemskap i de nasjonale organisasjonene. Standarden ble basert på dokumentet av 2000. Senere er det blitt innført en ordning med gjestemedlemskap i ECIA's medlemsorganisasjoner for enkeltmedlemmer som arbeider, underviser eller studerer utenlands innen Europa.

Bolognadeklarasjonen¹ introduserte en europeisk harmonisering av utdanningssystemer, inklusive lesbare og sammenlignbare gradsbetegnelser, basert på et tograds system (Bachelor og Master), og et karaktersystem med studiepoeng (ECTS). Som et resultat av dette ble utdanning i interiørarkitektur omorganisert og revidert i mange europeiske land. Det ledet til at nye mastergrader, også doktorgradsprogram, ble etablert.

Dette dokumentet er en fullstendig revisjon av det originale "European Charter of Interior Architecture Education". Det har som mål å oppmuntre til utvikling av utdanningene i interiørarkitektur i Europa, og er et redskap for å sikre at – og å vurdere om - utdanningene er forenlige med de mål og standarder som er satt av ECIA og dets medlemsorganisasjoner.

2. Interiørarkitektur – Definisjon

IFI – International Federation of Interior Architects – formulerte i 1983 denne definisjonen av en interiørarkitekt:

"Den profesjonelle interiørarkitekt er en person med utdannelse, erfaring og godkjente ferdigheter i bransjen; og som

- identifiserer og løser kreativt de problemer som knytter seg til interiørmiljøets funksjon og kvalitet; og*
- utfører tjenester tilknyttet interiøret, medregnet programmering, design, analyse, romplanlegging, estetikk og tilsyn med pågående arbeid, idet interiørarkitekten gjør bruk av sin spesialkunnskap til interiøroppbygging, byggesystemer og komponenter, byggeforskrifter, utstyr, materialer, møbler og annet inventar; og*
- utarbeider tegninger og dokumenter vedrørende design av interiører for å bedre livskvalitet og beskytte brukernes sikkerhet, helse og velferd."*

Interiørarkitektprofesjonen er klassifisert i ISIC² og NACE³ klassifikasjonssystem, hvor definisjonen av interiørarkitekt er som følger:

*"This industry comprises establishments primarily engaged in planning, designing and administering projects in interior spaces to meet the physical and aesthetic needs of people using them, taking into consideration building codes, health and safety regulations, traffic patterns and floor planning, mechanical and electrical needs, and interior fittings and furniture. Interior Designers and Interior Design Consultants work in areas, such as hospitality desing, health care design, institutional desing, commercial and corporate design, and residential design"*⁴.

Som kan oversettes:

¹ Bolognadeklarasjonen – Felles europeisk deklarasjon om utdanning, undertegnet av de europeiske undervisningsministre i 1999.

² ISIC, International Standard Industrial Classification, rev. 4, 2006, United Nations Statistical Commission

³ NACE, rev.2, Statistical classification of economic activities, EC regulation 189372006.

⁴ Kilde: NAICS, USA 2002

”Denne bransjen omfatter primært virksomheter som er engasjert i planlegging, formgivning og administrering av prosjekter vedrørende interiørarealer for å tilfredsstille de fysiske og estetiske behov brukerne har, samtidig som det tas hensyn til byggeforskrifter og forskrifter som gjelder helse og sikkerhet; trafikkmønster og arealplanlegging, behovet for elektriske og tekniske installasjoner, interiørelementer og møbler. Interiørarkitekter og interiørdesign konsulenter arbeider innenfor områder som f.eks. hotell- og restaurantdesign, helse- og omsorgsdesign, design av institusjoner, butikker, kontorer og boliger.”

Et mål med interiørarkitektutdanningen er å forberede profesjonelle utøvere til å fylle denne rollen i samfunnet. Det krever kreativt talent kombinert med metodisk og praktisk ekspertise, og er grunnlagt på kunnskaper innenfor spesielle områder innen humanistiske fag og anvendt forskning og teknikk.

3. UTDANNINGSMÅL

ECIA's interne regler, artikkel 11 av 1.januar 2007, definerer opptakskrav til profesjonsorganisasjonene som følger:

” (vi) Interiørarkitekter som er fullverdige medlemmer av ECIA's medlemsorganisasjoner, skal oppfylle følgende krav til utdanning:

5 år høyskoleutdanning overensstemmende med ECIA "European Charter of Education" pluss ett år profesjonell praksis, ansatt i et interiørarkitekt- eller arkitektfirma, eller som selvstendig utøver, bekreftet av arbeidsgiver i anbefalingsbrev eller dokumentert ved portofolio;

eller

4 år høyskoleutdanning overensstemmende med ECIA "European Charter of Education" pluss to år profesjonell praksis, ansatt i et interiørarkitekt- eller arkitektfirma, eller som selvstendig utøver, bekreftet av arbeidsgiver i anbefalingsbrev eller dokumentert ved portofolio;

eller

i tilfeller med utilstrekkelig utdanning, kreves 1,5 års profesjonell praksis for hvert manglende utdanningsår, bekreftet av arbeidsgiver i anbefalingsbrev eller dokumentert ved portofolio som vurderes av en opptakskomite i den nasjonale organisasjonen”⁵

Fordi interiørarkitektur er et eget profesjonelt fagfelt, kreves det spesielle studier og opplæring for dette fagfeltet. Ferdigheter som en interiørarkitekt må tilegne seg må gjenspeiles i opplæringen. Det er derfor nødvendig å definere disse ferdighetene før et studieprogram kan utarbeides.

Interiørarkitektutdanningen bør sikre at alle kandidater som uteksamineres har kunnskaper og ferdigheter i design av interiørarkitektur som tilfredsstiller både tekniske og funksjonelle krav, og krav til å ivareta helse, sikkerhet og økologisk balanse; at de forstår den kulturelle, idémessige, historiske, sosiale, økonomiske og miljømessige sammenheng interiørarkitektur står i; og at de forstår interiørarkitektens rolle og ansvar i samfunnet.

⁵ Vedtatt i ECIA's generalforsamling 18. september 2004, Verona, Italia

Det bør være et mål for et utdanningsprogram i interiørarkitektur å utvikle studentens bevissthet, kunnskapsnivå, intellekt og ferdighetsnivå – som alle inngår i det som er profesjonell formgivning og planlegging. Et studieprogram må nødvendigvis deles inn i ulike kunnskapsområder og underdeles i ulike fagkurs. Dette innebærer en fare for fragmentering av studiet i separate enheter som preges av synet til lærere med forskjellige spesialiseringer og bakgrunn. Et studium i interiørarkitektur bør organiseres på en slik måte at de enkelte fag og forskningstemaer integreres i og er avhengige av hverandre.

De ulike skolene vil vektlegge ulike kunnskaps- og ferdighetsområder, med tilhørende ulike kurs og emner. Innenfor et bachelor- og masterprogram er det ikke mulig å inkludere fordypning på alle områder, samtidig som den tidkrevende utviklingen av studentens bevissthet, følsomhet og kreative evne og teknikk skal ivaretas. Selv om ambisjonen om å praktisere innenfor det generelle interiørarkitekturfeltet fremdeles eksisterer hos interiørarkitekter, er en viss grad av spesialisering uunngåelig i utdanningen, spesielt på høyere nivå. En blanding av obligatoriske og valgfrie kurs kan settes sammen for å imøtekomme forskjellige behov og muligheter i ulike land.

Noen skoler vil legge større vekt på interiørarkitektur på et konseptuelt nivå, mens andre vil konsentrere seg om rom- og arkitekturdesign, ofte spesielt rettet mot konstruksjonsdetaljer og beskrivelser. Denne vektleggingen vil være avhengig av interiørarkitektens rolle og interiørarkitektens oppgaver i de ulike land. Profesjonens rolle som helhet er imidlertid å spenne over alle de ulike arbeidsområdene innenfor planlegging og design.

Det er ansvaret til de enkelte skolene som tilbyr utdanning i interiørarkitektur å organisere sine studieplaner etter forholdene på en slik måte at de tilfredsstillende denne Europeiske norm for utdanning i interiørarkitektur av 2007.

4. KUNNSKAPER OG FERDIGHETER

Utdanningen av en interiørarkitekt må som et minimum sikre at vedkommende har evnen til å utforme interiører som oppfyller estetiske, funksjonelle og tekniske krav. Utdanningen må derfor sikre at studentene får:

- a. relevant kunnskap om interiørarkitektens historie og teori, arkitektur og tilknyttet kunst, teknologi og humanistiske fag;
- b. relevant kunnskap om metodikk i interiørarkitektur og arkitektur;
- c. ferdigheter i formgivning av produkter som knytter seg til forholdet mellom mennesket og rom;
- d. relevant kunnskap om og forståelse for bygnings- og overflatematerialer;

- e. innsikt i og ferdighet i å integrere mennesket og rom i designprosessen gjennom å tilpasse formgivningen til menneskelige mål og behov og til miljømessig standard og etikk;
- f. relevant kunnskap om og innsikt i bygningskonstruksjon og tekniske systemer;
- g. relevant kunnskap om og innsikt i de faktorer som sikrer og fremmer sikkerhet, helse og velferd for brukere av bygninger og interiør, og kunnskap om lov og regelverk som gjelder dette.
- h. innsikt i interiørarkitektprofesjonen og interiørarkitektens rolle i samfunnet;
- i. relevant kunnskap om organisatoriske, økonomiske og juridiske sider ved design;
- j. tekniske ferdigheter som designere må ha for å oppfylle brukeres krav til interiørutforming innen budsjettgrenser, byggeforskrifter og annet relevant regelverk;
- k. evne til å kommunisere design muntlig, skriftlig og billedlig;
- l. innsikt i og evne til metoder for undersøkelser/registrering og forberedelse av prosjekter;
- m. relevant kunnskap om og innsikt i prosedyrer og prosesser for beslutninger.

5. UTDANNINGSSTRUKTUR

- **Opptakskrav**

Skoler som tilbyr studier i interiørarkitektur tar opp søkere med allmenn studiekompetanse eller søkere som opptas på særskilt grunnlag med lavere utdanning.

Opptak skjer på bakgrunn av vurdering av nivå på generell utdanning, og på grunnlag av motivasjon og spesielle anlegg for å kunne praktisere som interiørarkitekt. Vurderingen kan foregå i forkant av studiet og/eller i løpet av studiets første år.

- **Bachelor- og mastergrads-studiet**

Bolognaprosessen har foreløpig ikke ført til en enhetlig struktur på studiet i interiørarkitektur i Europa. Varigheten av studiet og nivået på de ulike gradene varierer fremdeles. Minimum opptaksnivå til profesjonen, som er bestemt i ECIA's generelle opptakskrav (se pkt. 3), krever utdanning og praksis på minst 6 år. Se følgende tabell:

ECIA minimum opptakskrav: **— — — — —**

(ects = studiepoeng)

År 8					doktorgrad interiør- arkitektur			profesjonell praksis		
År 7										
År 6			profesjonell praksis			profesjonell praksis	MA interiør- arkitektur			
År 5	10	30 ects	MA interiør- arkitektur	MA spesialisering						
	9	30 ects								
År 4	8	30 ects		MA interiør- arkitektur	BA (hons) interiør- arkitektur		BA interiør- arkitektur			
	7	30 ects								
År 3	6	30 ects	BA Interiør- arkitektur	BA spesialisering				BA interiør- arkitektur		
	5	30 ects								
År 2	4	30 ects		BA interiør- arkitektur						
	3	30 ects								
År 1	2	30 ects								
	1	30 ects								

For å kvalitetssikre gradene er Dublin-beskrivelsen (Dublin descriptors)⁶ benyttet som referanse for kravet til kompetanse på bachelor- og masternivå. Dette må imidlertid oversettes til spesifikk kompetanse i de enkelte land. I tillegg til landsspesifikke kunnskapsområder og ferdigheter som nevnt i pkt. 4 i dette dokumentet, er "Dublin descriptors" her beskrevet som sluttkvalifikasjoner for utdanningsløpene.

- **Første periode/ bachelorgrad**

Studenter som har fullført første periode av studiet vil ha disse kvalifikasjonene:

- viser kunnskaper og forståelse i faget som bygger på – og ligger over - videregående skoles nivå; har - gjennom bl.a. god faglitteratur - en faglig innsikt preget av noe av det fremste innen fagområdet;
- kan bruke sin kunnskap og forståelse på en måter som viser en profesjonell holdning til sitt sitt fagområde;
- har evne til å samle og analysere relevante data (vanligvis innenfor sitt studieområde) og viser evne til refleksjon over sosiale, tekniske og/(o.a.) eller etiske temaer;
- kan kommunisere informasjon, ideer, problemer og løsninger til både spesialister og legfolk;
- har ervervet de kvalifikasjoner som er nødvendig for å kunne studere videre til et høyere nivå innen fagområdet med høy grad av selvstendighet;

⁶ Dublin descriptors, Joint Quality Initiative informal group, 23. mars 2004.

Personer med bachelorgrad i interiørarkitektur kan kvalifisere til profesjonell virksomhet som interiørarkitekt gjennom videre arbeid under tilsyn.

- **Annen periode/mastergrad**

Studenter som har fullført annen periode av studiet vil ha disse kvalifikasjonene:

- viser kunnskaper og forståelse i faget som bygger på – og/eller er en fordypning av - det som naturlig hører til et bachelornivå i faget, og som viser evne til originalitet i utvikling og gjennomføring av ideer, ofte i en forskningsmessig sammenheng;
- kan bruke sin kunnskap, forståelse og evne til problemløsning på nye og ukjente områder i en bredere faglig (eller flerfaglig) sammenheng;
- har evne til å integrere kunnskap, beherske kompleksitet og formulere vurderinger på en sosialt og etisk ansvarlig måte, selv med manglende eller begrenset bakgrunnsinformasjon;
- kan kommunisere sine løsninger - og de faglige vurderingene som ligger til grunn for dem - til spesialister og legfolk på en klar og entydig måte;
- har tilegnet seg læringsmetoder som setter dem i stand til å studere videre på en fri og selvstendig måte.

Personer med mastergrad i interiørarkitektur er kvalifiserte som profesjonelle interiørarkitekter – enten som selvstendig utøvende eller på et ledernivå, eller på et nivå som selvstendig samarbeidspartner i et flerfaglig miljø.

- **Praksis**

Profesjonell opplæring innebærer både et studium i en akademisk institusjon og erfaring fra en arbeidsplass under strukturert, faglig veiledning, overvåking og vurdering. Profesjonell praksis er en mangfoldig sammensetning av kunnskaper, ferdigheter og forståelse. Prinsipper og bakgrunn i faget kan læres i skoler. Men for fullt ut å tilegne seg den fulle fagkunnskapen, må den erverves gjennom praksis. Praksisopplæring innebærer å gjøre aspiranten fortrolig med områder som formgivning og produksjon, og at vedkommende også får bransjekunnskap og kjennskap til kontorets drift. ECIA's opptakskrav (se pkt. 3) krever at søkere har minst ett eller to års relevant erfaring/praksis/opplæring. Målene for praksisperioden er:

- å få grunnleggende kunnskap om å drive praksis som interiørarkitekt,
- å oppnå en bred erfaring med praksis i interiørarkitektur, og
- å sikre at praksisen og erfaringene i læreperioden blir dokumentert.

Interiørarkitekt-aspiranter bør få sin erfaring under tilsyn. Tilsynet ivaretas av ledende interiørarkitekter eller arkitekter og kan enten være arbeidsgiveren eller en veileder som aspiranten rapporterer til periodevis i praksisperioden.

- **Livslang læring**

Læring innen interiørarkitektur bør aldri anses som en avsluttet process; interiørarkitekter bør vise en aktiv holdning i forhold til livslang læring. For å være oppdatert og i forkant av ny teknologi, nye

praksismetoder og skiftende sosiale og økologiske forhold ”skal interiørarkitektene tilstrebe å kontinuerlig forbedre sin profesjonelle kunnskap og fagutøvelse”⁷. ECIA oppmuntrer sine medlemsorganisasjoner til å fremme fortsatt videre faglig utvikling som en medlemsplikt. Faglig utvikling refererer ikke til formell utdanning som leder til høyere gradsutdanning, men til en livslang læreprosess som bevarer, forbedrer eller øker interiørarkitektenes faglige innsikt. ”Videreutdanning og opplæring skal sikre at personer som har fullført sine studier er i stand til å være i forkant av faglig utvikling i nødvendig grad for å sikre forsvarlig og effektiv praksis”⁸.

- **Kvalitetskontroll**

Grader og gradsprogrammer må være kvalifisert og godkjent i henhold til nasjonale og internasjonale⁹ standarder. Godkjenning skal sikre kvaliteten ved innføring av nye gradsprogrammer (forhåndsråd), og skal overvåke eksisterende programmer. Godkjenning foretas etter evaluering av minimum standard for innhold og spesialisering, programmets yrkesmessige relevans, og den generelle oppfatningen av programmets logikk og sammenheng. Godkjenningen vil gis for en gitt tidsperiode innenfor rammen av et transparent system av intern og ekstern sakkyndig vurdering. Utdanningsprogrammet vil således måtte vurderes på nytt etter en tid. Prosessen med sakkyndig vurdering håndteres av organ (i Norge av NOKUT (o.a.)) som også er gjenstand for regelmessige evalueringer. ECIA oppmuntrer fagpersoner innen utdanning og profesjonell praksis til å delta aktivt som sakkyndige i slike godkjenningsprosesser. Så langt har ECIA inngått samarbeid med ASAP, den tyske evalueringsorganisasjon for studieprogrammer innen arkitektur og planlegging.

⁷ ECIA model Code of Conduct (ECIA's etiske regler) og Professional Ethics for Interior Architects (Profesjonell etikk for interiørarkitekter), artikkel 12, vedtatt i ECIA's generalforsamling, Malmø, 2005.

⁸ "Directive 2005>/36/EC of the European Parliament and the Council on the Recognition of Professional Qualifications, Article 22-b".

⁹ "Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higer Education Area", European Association for Quality Assurance in Higher Education ENQA, 2007.